



Het melkmeisje van Bercy : historiesch zangspel, uit de regering van Lodewijk XIV

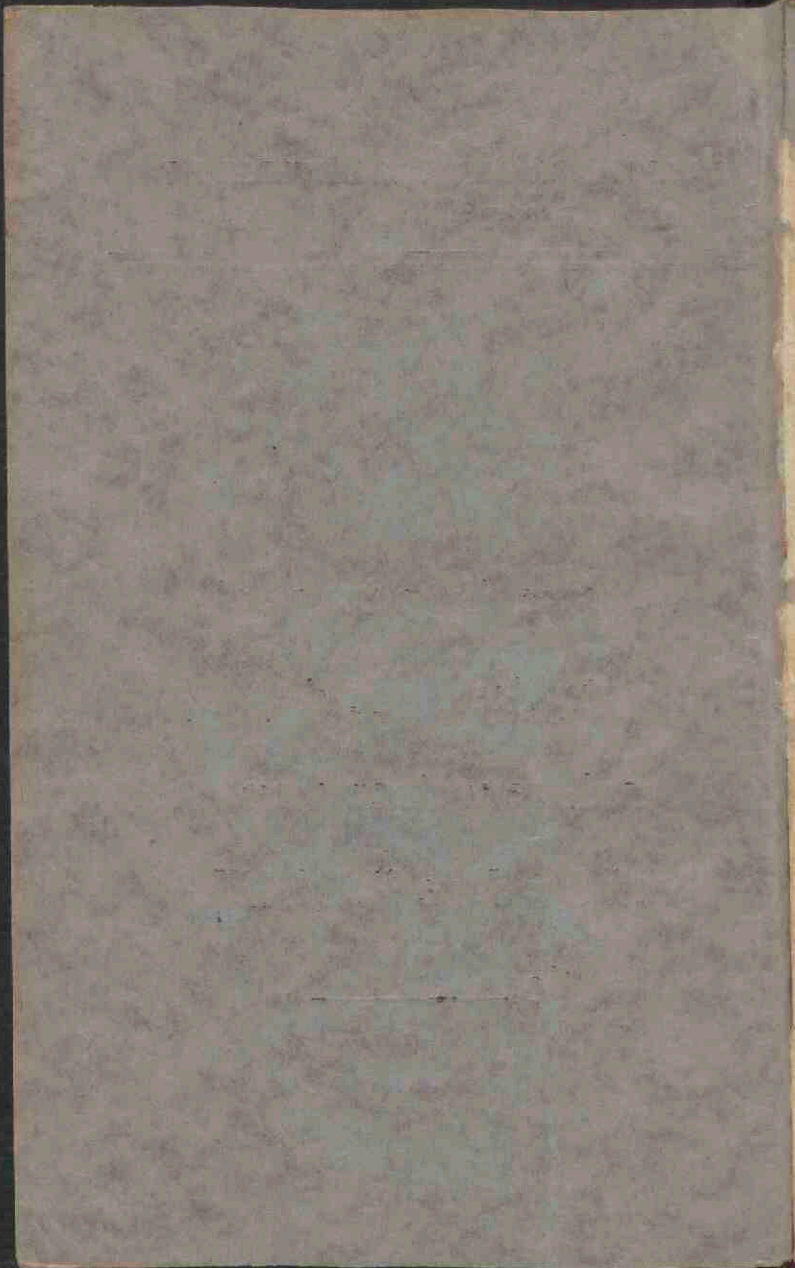
<https://hdl.handle.net/1874/371854>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

Verzameling tooneel-
stukken uit de
nalatenschap van
Prof. Dr. J. te WINKEL

No. 812



812

H E T
MELKMEISJE VAN BERCIJ,

HISTORIESCH ZANGSPEL.

UIT DE REGERING VAN LODEWIJK
DEN XIV.

VRIJ GEVOLGD NAAR HET FRANSCH

DOOR

H. K U P.

DE MUZIK NAAR DE NEËRDUITSCH
VERTALING VERVAARDIGD

DOOR

J. DES COMMUNE.



BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

Gedrukt voor rekening van den Komponist der Muziek
en te bekomen

T. LEEUWARDEN,

by de Wed. J. P. DE BOIJ.

10.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

LECTURE NOTES

BY

ROBERT H. COHEN

1963

CHICAGO, ILLINOIS

UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

110 EAST 58TH STREET

CHICAGO, ILL. 60637

U.S. \$10.00

ISBN 0-226-01000-0

PRINTED IN THE UNITED STATES OF AMERICA

ALL RIGHTS RESERVED

NO PART OF THIS PUBLICATION

MAY BE REPRODUCED WITHOUT

PERMISSION FROM THE PUBLISHERS

EXCEPT AS MAY BE OTHERWISE

INDICATED IN WRITING BY THE

PUBLISHERS

A A N T E E K E N I N G

wegens de Kleding.

CAROLINA, *de kleding van een meisje uit Bercij, eenvoudig doch met smaak.*

KONSTANTIJN, *in de kleding van Corbé.*

DE COLBERT, *de kleding van een Fransch Edelman.*

RENÉ, *gekleed als een bemiddeld Landman.*

CORBÉ, *een vest, borstrok en broek van eene donker bruine kleur, een zwarte riem met sleutels op zijde, zwart hair en zware knevels, een bruine linne muts op het hoofd, en een kort pijpje in den mond. In het laatste tooneel van het tweede bedrijf, de kamerkleding van Konstantijn.*

BRUNO, *rood hair, lang over de schouders hangende, een bruin vest met mouwen, met kleine knoopjes, geheel dicht geknoopt, een broek van dezelfde kleur, een muts van grijs linnen op het hoofd, en grijze slopkousen aan de voeten.*

PASCAL, *Fransche Courierkleding van dien tijd.*

P E R S O N E N.

CAROLINE DE RENNEVILLE, *onder den naam van
Clairine.*

KONSTANTIJN DE RENNEVILLE, *Echtgenoot van
Carolina, gevangen in de Bastille.*

DE HEER DE COLBERT, *gewezen Minister.*

RENÉ, *Pachter te Bercij.*

CORBÉ, *Cipier der Bastille, verliefd op Clairine.*

BRUNO, *Dorpeling, mede verliefd op Clairine.*

PASCAL, *Bediende van den Heer de Colbert.*

EEN INVALIDE.

DE LIEUTENANT, *van het Guarnisoen der Bastille.*

MELKMEISJES.

DORPELINGEN.

INVALIDEN.

BEDIENDEN *van de Colbert.*

*Het stuk speelt te Bercy, een klein dorp by Parys,
grenzende aan de voorstad Saint-Anthoine.*

H E T
MELKMEISJE VAN BERCIJ.
HISTORISCH ZANGSPEL.

E E R S T E B E D R I J F.

Het Tooneel verbeeldt een gedeelte van het dorp Bercij, ter regterzijde van den aanschouwer, staat een steenen bank onder eenige boomen, welke een klein boschje uitmaken. Ter linkerzijde eene boerenwoning, welke van binnen een melkhuis verbeeldt, benevens de overblijfselen van een oud kasteel en tooren.

E E R S T E T O O N E E L.

BRUNO komt langzaam op het tooneel, brijende onder het gaan en spreken aan eene garen kous, waarvan hij de kluw in zijn' zak heeft.

1

Eens doolde in de boschrijke oorden
Bij *Vingennes* een lieve meid.
Een knap jong heer trad met beleid
Haar te gemoet, sprak zoete woorden;
En na hij haar dus had gevreid,
Heeft hij haar rasch uit 't bosch geleid.

Fa, la, la, la, &c.

2

Hij, is met haar naar stêe gereden,
En schonk haar daar veel kostelijk goed.

A

De

De Schoone leefde in overvloed,
 De minnaar spaarde geen gebeden,
 Hij vatte allengs in 't vrijen moed,
 En zag in 't eind zijn smart verzoet.

Fa, la, la, la, &c

Daar kuijer ik nu al federd een uur, en nog zie ik haar niet te rug komen. (*hij schudt zich, als iemand die zeer koud is.*) Broua, het is van dezen morgen maar gansch niet warm de regen, die dezen nacht gevallen is, heeft het weder merkelyk veranderd . . . mijne vingers zijn bijna verkleumd. (*hij neemt zijn breiwerk onder den arm en blaast zich in de handen.*) Die arme Jufvrouw Clairine! zij komt nog niet, schoon zij dezen morgen wederom ten vijf uren naar Parijs is gegaan, om hare melk te verkoopen; kijk, die heeft eerst een voorkomen, eene houding . . . eene bevalligheid ik kan toch niet denken, dat zij op den weg met iemand zich zoude ophouden. — Waardoor zal ik toch die liefde, die ik voor haar heb, onderdrukken? waardoor? waarlijk ik weet het niet, zij heeft echter eenen minnaar, die mij zeer in den weg is; hij is een man van rang, die mijnheer Corbé, want hij is Cipier in de Bastille, en kan mij zeer bevreesd maken; want zie, de oogen, die hij opslaat, zelfs als hij verliefd is, die kunnen den beste doen zweeten.

T W E E D E T O O N E E L.

(*Ritournel, welke de komst van Corbé aankondigt.*)

BRUNO. ó Mijn help!

(*hij begeeft zich ter zijde van het tooneel, al breijende heen en weder wandelende.*)

COR-

CORBÉ.

Ik ben de wijste uit dit oord.
 Verrigt met ijver steeds mijn' zaken.
 En 't is de zang, die mij bekoort
 Als ik den morgen zie genaken.

BRUNO, *wandelende*. Aan zijne stem-alleen, weet men, wie hij is.

CORBÉ, *midden op het tooneel komende, zingende en vuurslaande*.

„Dit pijpien is mijn artsfentij”

(*Bruno ziende, en luidskeels lachgende*.)

Hah! hah! hah!

BRUNO, *verstoord naderende, en zingende*.

„Mijnheer, hoe nu! wat zal dit wezen?

„Moet ik als 'k ga uw spotlust vrezen?

CORBÉ. Waarom, gaat ge, als ik lach voorbij?

BRUNO. Deze weg is vrij voor een ieder.

CORBÉ. Dit betwist ik u niet.

BRUNO. Ik wacht hier.

CORBÉ. En ik kom om te wachten.

BRUNO. Wien?

CORBÉ. Wat gaat u dit aan?

BRUNO. Ik geloof

CORBÉ. Waarom vraagt gij dan?

BRUNO. Zij zal niet komen.

CORBÉ. Des te beter, dan zult gij haar niet zien.

BRUNO. Denkt gij dat? ik neem hier mijne plaats den geheelen dag.

CORBÉ. En ik neem den mijnen hier den ganschen nacht

BRUNO. Wij zijn dus met ons beiden.

CORBÉ. En zullen dus gezelschap aan elkander hebben.

BRUNO. Ik heb geen gezelschap nodig.

CORBÉ, *op hem toeloopende, met eene ruwe stem.*
Wel nu, pakt u dan van hier.

BRUNO, *verschrikt.* Nu, nu, ik ga al, *(ter zijde.)*
regelregt Clairine te gemoet. *(hij vertrekt.)*

DERDE TOONEEL.

CORBÉ, RENÉ, *uit zijne woning komende.*

RENÉ. Hoe nu, is hier twist? ik wil wel wedden,
dat Bruno

CORBÉ. Gij hebt het geraden, vader René, hij is
een vrek.

RENÉ. Oh! daarin behoeft gij voor hem niet te
wijken.

CORBÉ. Vast niet, hij is ook de jongste.

RENÉ. En gij de onredelijkste.

CORBÉ. Dat is waar, federd Clairine mij het hoofd
op hol bragt.

RENÉ. Clairine! gij bemint haar dan ook?

CORBÉ. Daaglijks meerder en meerder. *(geheim-
zinnig.)* Wij zijn alleen vader René, dus —

RENÉ. Gij hebt gelijk, wat wilt gij van mij?

CORBÉ. Ik ben de eerste Sleuteldrager der Bastille.

RENÉ. Wat wil dit zeggen? — ik weet het; verder.

CORBÉ. Deze post brengt mij negenhonderd livres
op, en dan noch duizend kroonen, als

RENÉ. Stokkeslager, ik weet het.

CORBÉ. Dit maakt drie duizend . . . en ne-
genhonderd *(hij telt op zijne vingers.)*

RENÉ. Dat maakt drie duizend en negenhonderd livres.

CORBÉ. Dit geeft nog al iets! he?

RENÉ. Doch is eene slechte aanbeveling. Verder.

CORBÉ. De staat van weduwnaar wordt mij lastig: ik heb van mijne eerste vrouw, een zoon overgehouden; de jongen wordt groot, en, als hij zich nog wat gevormd heeft, dan zal ik hem mijn ambt afstaan, en, even als gij vader René, op eene goede pachthoeve filletjes gaan leven.

RENÉ. Dit is zeer verstandig van u overlegd.

CORBÉ. Ja, niet waar? maar voordat ik mij in dien nieuwen staat begeve, zoo dien ik mij van eene knappe en verstandige vrouw te voorzien; en dus heb ik al federd twee jaren mijne oogen op Clairine geslagen, en federd twee jaren beminnen wij elkander.

RENÉ, *verwonderd*. En zij heeft er mij niets van gezegd?

CORBÉ. Schrik niet, wij beminnen elkander in alle eer en deugd; wij zeggen en schrijven het slechts aan elkander.

RENÉ, *levendig*. Clairine heeft het u geschreven!

CORBÉ, *eenen brief uit zijn vest haalende*. Zie slechts dezen brief, dezen brief, dien ik daar, juist dicht bij mijn hart draag; wel nu, deze is ten minste de vijfzigste, dien ik van haar ontvangen heb.

RENÉ. Is het mogelijk!

CORBÉ. Ontstel u maar niet, . . . ontstel u niet, . . . alle morgen ten vijf uren, wanneer zij door de voorstad gaat, om de melk van uwe pachthoeve te Parijs

6 HET MELKMEISJE V. BERCIJ,

te verkoopen, doet zij mij hare brieven toekomen, zie hier, deze is noch niet eens ontzegeld.

RENÉ. En de reden?

CORBÉ. Dat ik mijnen sekretaris niet heb kunnen bezoeken.

RENÉ. Uwen sekretaris!

CORBÉ. Wel ja, want ik kan lezen noch schrijven, en moet dus hiertoe een ander gebruiken.

Ik had, als ik een wijsgeer was
Een beter ambt, ja, dat is zeker.
Doch thans komt mij die kunst te onpas:
'k Ben haar bewaarder, niet haar kweeker.
Want door het ambt, aan mij betrouwd,
Doe 'k achter 't slot een jongling blijven.
Die, daar zijn' kunstdrift hem berouwd,
Mij thans helpt brievenschrijven.

RENÉ. Hoe ongelukkige! gij hebt een vertrouwde?

CORBÉ. Vrees niets, het is een gevangene, een arme duivel, die sedert drie jaren in de hoogte is opgesloten, anders een goede ziel, hij beantwoordt deze brieven voor mij.

RENÉ. Beantwoordt dezelve, zegt gij?

CORBÉ. Ja, maar ik herhaal het u nogmaals, alles in eer en deugd; en wilt gij het bewijs er van zie daar, lees gij zelf den brief van Claire, en gij zult zien, dat ik de waarheid sprak.

RENÉ, *Corbé stijf aanzienste, neemt den brief.*
(*ter zijde.* Nauwlijks kan ik denken of gelooven
(*hij leest.*) „Mijn vriend, mijn waarde vriend”
(*hij zwijgt beschroomd.*)

C O R -

CORBÉ, *vrolijk de handen wrijvende*. Dit is duidelijk, dunkt mij, die waarde vriend, ben ik.

RENÉ, *lezende*. „Het oogenblik, waarin ik uwe oogmerken kan begunstigen, is nog niet gekomen” . . .

CORBÉ. De bepaling van ons huwelijk meent zij
gij ziet wel, dat zij bevreesd was, om er u van te spreken.

RENÉ, *lezende*. „Neem dus nog geduld, — ik verlang naar dit oogenblik zoo hartelijk, zoo vurig, als gij dit doen kunt.”

CORBÉ. Dit schrijft zij, omdat mijn gevangene in den laatsten brief, dien hij aan haar voor mij geschreven heeft, zeer veel verliefde klagten en smekingen, even als van een ongeduldig minnaar, in geplakt heeft oh! mijn sekretaris is niet mal; hij heeft kennis van dergelijke zaken; wijl hij ook verliefd geweest is, zoo als hij zegt, maar, met een misrabel gevolg; want, na dat hij, met zeer veel moeite, aan een klein, lief, jong meisje getrouwd was, heeft men hen gescheiden, men heeft hen maar, wat weet ik het, wat hen al wedervaren is; want, daar ik aan niets dan aan Clairine denke, is mij het lot van anderen onverschillig.

(*Gedurende dit gesprek is René, verwonderd en verstomd.*)

RENÉ, *ontroerd*. Corbé, daar is uw brief terug: ik heb reeds genoeg gelezen.

CORBÉ. Ik handelde openhartig, zonder misleiding, niet waar?

RENÉ, *geestig*. Gij kunt Clairine vrij beminnen, ik geloof . . . ik geloof zeker, dat zij met u gelukkig zal worden.

CORBÉ. Ik hoop, duizendmaal mijn pijpje te zullen

breken, vader René, indien ik daartoe niet alles zal aanwenden; wel nu, wanneer zal dus de bruiloft zijn?

RENÉ. Ik vraag slechts drie dagen tot een nauwkeurig onderzoek.

CORBÉ. Drie dagen, zegt gij? — Vaarwel, tot wederziens, ik ga mijnen post vervullen, en ben wel in mijn schik, u een geheim vertrouwd te hebben, dat mij sinds lang op het hart lag.

Gij ziet mij weder in dit oord,
 'k Zal na drie dagen u genaken;
 En, zoo mijn voordragt u bekoort;
 Dan zijn het dra gedane zaken.
 Het huwlijk loont de vrijerij,
 En wilt gij haar verdriet genezen,
 Doe haar dan dra mijn wijfje wezen,
 Want zij verkrijgt een schat in mij.

(hij vertrekt.)

VIERDE TOONEEL.

RENÉ, *alleen.*

Mijn verstand kan nauwelijks mijne oogen gelooven wat heb ik verstaan? — dezen brief door Clairine geschreven — de ontwerpen van Corbé — en deze gevangene, dien hij in zijn vertrouwen heeft, die zijne antwoorden schrijft, — die gevangene

VIJFDE TOONEEL.

RENÉ, BRUNO, *schielik opkomende.*

BRUNO. Mijnheer René! mijnheer René! . . daar komt Clairine, gevolgd van al de jongelingen van het dorp landlieden, melkmeisjes, kortom van al de dorpelingen.

RENÉ *ter zijde.* De tijd zal alles ophelderen.

ZESDE TOONEEL.

DE VORIGEN, CLAIRINE, DORPELINGEN,
MELKMEISJES. (*Sommigen hebben korffjes en
spaden, andere melkkannen in de hand*)

K O O R.

Ziet daar, ziet daar, de lieve schoone
Met snart door ons uit steê gewagt.
Zij heeft haar waar ter markt gebragt,
Dat wij haar onze liefde toonen.

CLAIRINE, vrolijk.

Op gist'ren, werd ik aangezocht
Door een' rijk Heer: hij sprak, lief meisje
Wat heeft u reeds op weg gebragt?
Kom ga met mij, en kus me een reisje:
Ach, dat ik iets op uw hart vermogt.
Daar ik hem toen te ontloopen zocht
Riep hij, riep hij: sta stil, schoon meisje,
Geef mij uw melk: zij is verkocht.

K O O R.

Hij riep, hij riep: sta stil, schoon meisje
Geef mij uw melk, zij is verkocht.
En, daar zij hem te ontloopen zocht,
Riep hij, lief kind, kom kus me een reisje.

CLAIRINE.

Mij liep mij na, die rijke heer,
Doch 'k spoedde, om zijn' list te ontkomen,
Dra plofte hij ter aarde neêr,
In 't boschje bij de eikenboomen,
Men lachte braaf om de' oude' heer,
En riep en zong toen keer om keer

Lief kind, lief kind, wees buiten schroomen,
Deez' les, die strekt hem tot een leer.

K O O R.

Lief kind, lief kind wees buiten schroomen,
Deez' les strekt hem nog lang ten leer,
En voortaan denk' elk oude heer,
Met afschrik aan de eikenboomen.

(Bij dit laatste refrain, omhelst René Clairine.)

RENÉ. Goeden dag, mijne waarde Clairine, ... gij zijt heden later dan gewoonlijk teruggekeerd, wij wachten u met ongeduld: wel nu, wat nieuws is er te Parijs, wat zegt, wat doet men?

CLAIRINE. Gij weet, mijn vriend! dat ik mij zelden met iets anders, dan met het verkoopen mijner melk bezig houde.

BRUNO. Ja, zie, dat is waar, de geheele voorstad bemint haar; zelfs de kommies aan de Barrière: gij kent zeker de lieden, die daar staan, met hunne groote helbaarden, en die alle de rijtuigen doorzoeken? allen laten zij haar met vreden. Br! ik beef als ik aan hen denk. (hen met eene grove stem nabootsende.) „Houd de armen op, laat de armen neêr, geef hier.” (tegen Clairine.) Mejuffer, vergun mij u daarvan te ontlasten; (hij neemt haar de melkkan af.) geef dit aan mij, ik zal het in huis brengen. (tegen de dorpelingen.) Gaat gijlieden mij maar vooruit naar de herberg, daar zal ik bij u komen, om op de gezondheid van Jufvrouw Clairine te drinken.

Vaarwel, vaarwel bekoorlijk meisje,
Uw melkkan wordt door mij bewaard.

K O O R.

K O O R.

Vaarwel, vaarwel, ô lieve schoone,
 Wier deugd en geest niets evenaart,
 Onze achting blijft voor u bewaard.
 Uw hart zal uw deugd eens beloonen.

(Zij vertrekken, Bruno treedt in de woning van René.)

Z E V E N D E T O O N E E L.

CLAIRINE. RENÉ.

RENÉ, *lachgende*. Hah! hah! hah! ik moet mijns ondanks lachgen, die goede Bruno, hij vleit zich, uw minnaar te zijn.

CLAIRINE. Ja wel vleit hij zich.

RENÉ. Gij ziet ten minsten, dat hij geen veins-aard is.

CLAIRINE. Indien de hoop hem gelukkig maken kan, dan zoude het onbarmhartig zyn, hem dezelve te benemen.

RENÉ, *lachgende*. Ô Deze vrouwelijke *coquetterie!*

CLAIRINE. Ik *coquet!* geloof mij, goede René, alle de verzekeringen en loftuigingen der minnaars, welken mij omzweven, hebben slechts mijn gehoor, doch nimmer mijn hart getroffen. De ondervinding heeft aan onze kunne de wispelturigheid en ligtzinnigheid der mannen te veel bewezen, en ons het onderscheid tus-schen minnares en echtgenote te veel geleerd, dan dat ons verstand niet over ons hart zoude zegepralen.

RENÉ. Er is nog iemand, die zich veel meer aan u laat gelegen zijn, dan Bruno.

CLAIRINE, *schielijk*. Ah ja! gij hebt gelijk, er is
 nog

nog één persoon nog iemand, ik ontken het niet, mijn vriend, en, wanneer de tijd eens daar zal zijn, dat ik

RENÉ, *ter zijde.* Het is maar al te waar. (*In vertrouwen.*) Clairine, ik weet alles.

CLAIRINE, *verschrikt en verlegen.* Gij! gij weet alles?

AGTSTE TOONEEL.

DE VORIGEN. CORBÉ, *tusshen de boomen verscholen.*

CORBÉ, *teekens gevende.* St! St!

CLAIRINE, *hem bemerkende.* Wat zie ik! Corbé!

RENÉ, *in vertrouwen.* Luister, hij heeft mij om uwe hand gevraagd; ik heb hem over drie dagen mijn antwoord beloofd gij zult u deswegens bedenken, mijn kind, en mij zelve het antwoord opgeven.

CLAIRINE, *verlegen.* Mijn heer . . . René . . .

RENÉ, *haar bij de hand nemende.* Goed, goed! Gij bedenkt u. Juist niet op dit oogenblik, verstaat gij? — ik laat u te samen alleen. (*hij omhelst haar en vertrekt, latende Clairine in de grootste verlegenheid, na dat hij vertrokken is, loopt zij Corbé te ontmoet.*)

NEGENDSTE TOONEEL.

CLAIRINE, CORBÉ.

CLAIRINE. Onbedacht! hebt gij René van onze verstandhouding onderricht?

CORBÉ. Wat zwaarigheid? daar ik hem slechts gezegd hebbe, dat gij mij tot uw man wildet nemen, ik heb hem den laatsten brief, dien ik dezen morgen van u gekre-

gen heb, niet laten lezen, dit zoude te openhartig geweest zijn, en

CLAIRINE. Wat zal hij van mij denken, daar ik hem in deze zaak niet geraadpleegd heb? hoe schuldig moet ik niet in zijne oogen zijn? — Gij weet niet, mijn vriend, hoe noodzakelijk het is, dat de voorzigtigheid mijne handelingen besture; hij kent den toestand van mijn hart niet, even zoo min als het verdriet en de angsten, die mij folteren.

CORBÉ. Bah! bah! dit weet hij zoo goed als ik: ik heb het hem verhaald.

CLAIRINE. Hoe?

CORBÉ. Wel zeker, hij weet, dat gij mij allerliefste briefjes schrijft, die door mijne gevangene, voor mij beantwoord worden, en ik zeg rond uit, dat ze maar in het geheel niet slecht zijn, en in eenen magtig verliefden stijl . . . want, al ware het, dat hij sedert jaren kennis aan u had, zoo kon hij niet beter . . .

CLAIRINE. Ik stem toe, dat zijn' antwoorden —

CORBÉ. Zijne antwoorden? de mijne wilt gij zeggen?

CLAIRINE. Gij hebt gelijk, zij zijn zo aanminnig zo, —

CORBÉ. Verdord! de uwen zijn ook niet mis, want kijk, zoo dikwijls de gevangene mij die voorleest, dan komen hem de tranen in de oogen, en op het laatst huilen wij samen een *Duo*, even als een paar kinderen, en het grieft mij magtig, dat ik dikwijls zoo lang wachten moet tot hij mij uw briefje voorleest, dewijl ik zelf noch lezen, noch schrijven kan.

CLAIRINE. En heeft de gevangene, op mijne laatste geen antwoordt geschreven?

COR-

CORBÉ. Voorzeker, zie daar. (*hij geeft haar eenen brief.*) Maar deze reis heeft hij mij het antwoord niet gezegd, hij heeft den brief zelf verzegeld.

CLAIRINE, *levendig*. Zonder dat hij hem u voorgelezen heeft?

CORBÉ, *vrolijk*. Ja, en dat wel om reden zegt hij, dat er zaken instaan, die u zullen verwonderen; lees maar eens op.

CLAIRINE, *verlegen*. Waarschijnlijk complimenten, — overdrevene gevoelens.

CORBÉ. Ja, ja, lees maar eens op.

CLAIRINE, *als voren*. Vergun mij alvorens, alleen eens te zien, of er geene buitensporige vleijerijen in zijn, die

CORBÉ. Oh! die nedrigheid! goed, goed! ik zal terwijl eens mijn pijpje aansteken.

(*Hij gaat agterwaard ter andere zijde van het tooneel, terwijl Clairine leest, vuurslaande en zijne pijp aanstekende.*)

CLAIRINE, *den brief openende, zegt zacht en ter zijde*. Ik beef, en vrees, van een nieuw gevaar onderrigt te worden. (*Zij leest schielijk.*) „Dierbare Carolina, „ is het noch aan uwe onvermoede zorgen en liefde „ voor mij, dat ik den onderstand, welken ik ontvangen heb, verschuldigd ben? De gouverneur, mijn „ heer de Bernaville, heeft mij tot zich doen roepen, „ en heeft mij tweehonderd Louïs d'Or ter hand gesteld, die hij van iemand, welke in het geheim „ mijnen toestand verligten wilde, ontvangen had. „ Ik wilde den naam van dien persoons weten, dan men „ had begeerd, onbekend te blijven. Aangebeden vrouw! „ laat mij niet langer twifelen, maar ontdek mij”

(met geestdrift.) Hij heeft het geld ontvangen,
hemel! ik dank u, mijne vreugde keert weder.

CORBÉ. Wel nu?

CLAIRINE, *ter zijde.* Hoe zal ik hem nu de waar-
heid verbergen?

CORBÉ. Zijn' er eenige buitengewoone zaken in?
en kan ik mij met u verwonderen?

CLAIRINE, *verlegen.* Ja, ja . . . voorzeker —
het is niet slecht, gansch niet, inzonderheid de
de slotregels zijn heel aardig.

CORBÉ. De slotregels! . . . is het dan een liedje?

CLAIRINE. Ja, dat u dit niet verwondere, hoor toe.

D U O.

CLAIRINE, *als lezende.*

Helaas! wat toestand, is de mijn!
Niets is gelijk aan mijne smarten!

Hoe wreed is 't voor twee tee-
d're harten

Om van elkaâr gescheurd te zijn.

Daar 'k u bemin, zoo slaap ik
niet,

'k Drink weinig, en vergeet
het rooken,

Mijn hoofd is vol, mijn hers-
fens kookten:

'k Eet driemaal daags nit puur
verdriet,

De lieve min werkt soms veel
kwaad.

Hoe komt de zang ons niet te
baat,

Om jaloezij in slaap te wiegen.

CLAI.

CLAIRINE.

CORBÉ.

Nooit zou men mij hierdoor be-
driegen.

Der vrouwen magt?

Word soms verzacht,

Doet alles zwichten,

De huwlijksmin,

Bekoort mijn zin.

Vordert haar' pligten.

T E S A M E N.

Nooit voelt men voor een Echt- Ach! mijn geluk is al te groot,
genoot, 'k Begin het aan mijn hart te

In ramp de teedre min' ver- voelen,

koelen Ach help mij spoedig uit den

Men tart het lot, men tart den nood,

dood, Eer mijne liefde mogt ver-

En blijft alleen zijn heil be- koelen.

doelen!

CLAIRINE.

CORBÉ.

ô Ja mijn hart smaakt reeds
dit zoet.

Wel, daar de min u kwijnen
doet,

Moet ge u maar dra aan mij
verbinden.

Geen wanhoop kan mijn moed
verlinden,

Hoe ook de rampspoed om
mij woedt;

De huwlijksmin, dat streelend
zoet,

Doet mij eenmaal belooning
vinden.

T E S A M E N :

Geluwd te zijn is 't streelendst zoet,

En kan aan 't leven ons verbinden.

CORBÉ. Neen, dat liedje is mij al te phiologiesch, al te geestig, ik versta 'er geen woord van. Verdord, indien ik dit geschreven hadde, zoude het 'er anders uitzien.

T I E N D E T O O N E E L.

DE VORIGEN. DE HEER DE COLBERT.

DE COLBERT, *overal rondziende*. Dit is het dorp Bercij, — en het is daar, dat men mij onderrigt heeft, dat zij zich onthoudt. (*hij doorzoekt zijne brieven tas.*) zie daar lieden, die mij nader zullen onderrigten.

CORBÉ, *hem ziende*. Wat wil toch die heer daar ginds?

CLAIRINE. Ik weet het niet, hij heeft het voorkomen van eenen vreemdeling.

CORBÉ. Hij komt hier naar toe.

DE COLBERT, *Clairine verbiedig groetende*. Mevrouw.

CLAIRINE, *onnozelenigende*. Mijnheer.

DE COLBERT, *bemerkende, dat Corbé hem niet gegroet heeft*. Verschoon mij, als ik u stoore. — Woont gij in deze landstreek?

CORBÉ, *lomp*. Ja, en ik ook. — ik heet Corbé, ben Cipier der Bastille: nu verder?

DE COLBERT, *tegen Clairine, zonder Corbé te hooren*. Mevrouw, zoudt gij mij wel willen zeggen, waar hier omtrend een pachter woont, René genaamd?

CORBÉ. René? Verdord! die is genoeg bekend, en ik zal hem wel eens voor u roepen, (*hij roept aan de woning.*) vader René, daar is iemand, die naar u vraagt.

DE COLBERT, *te onvreden.* Ik dank u, — en ben verlegen met uwe dienstvaardigheid.

CORBÉ. Bekommer u daar niet over. (*tegen Clairine.*) Vaarwel mijne schoone! ik moet thans weder naar het kasteel, maar de duivel hale mij, als ik niet geloof, dat mijn hart nog vaster bij u gevangen zit, dan mijn sekretaris in de Bastille. Adieu, schoone Cipierster. (*hij vertrekt.*)

CLAIRINE, *tegen de Colbert.* Sta toe mijnheer, dat ik mij aan mijnen arbeid begeve en René van uwe aankomst ga berigten. (*Zij neigt, en treedt in de woning*)

ELFDE TONEEL.

DE COLBERT, *alleen.*

Ik hoop, hier onbekend te zijn, en, mijnen naam verbergende, zal ik het zekerst de waarheid ontdekken.

RECITATIVO.

Neen, 't Schijnschoon van mijn rang moet hier geen oog verblinden!

Vertrouwen is 't alleen, 't geen hier vertrouwen geeft.

Men trachte dus hierdoor, die achtbre vrouw te vinden,

Die nimmer in den nood haar gaê verlaten heeft.

AIR

U te ontdekken

Pronk der vrouwen!

Ongekunsteld

U te aanschouwen,

Voerde herwaart mijne schreên.

Uw moedbetooning

Trof uw' Koning,

Dra eindt hij uw' tegenheên,
Vreugde volgt het lang geweên.

'k Wil haar hart door vreugd ontroeren,
Haar een gaê in de armen voeren,
'k Brek zijn' kluisters zoo vol smart;
'k Boeij hem aan zijn egaês hart,
Ja, de goedheid van mijn Koning,
Kiest mijn 'hand ter deugd bekrooning,
Hemel, sta mijn pooging bij,
Opdat ik de deugd bevrij!

RENÉ, *uit de woning komende.* Vergeef mij, ik was bezig met het schrijven van eenige rekeningen. — Verschoon mij, mijnheer, indien mag ik weten, met wien?

Gedurende dit gesprek, loopt Clairine, af en aan, om hetzelfde te beluisteren, en beschouwt den vreemdeling met zeer veel aandacht, hij houdt ook onafgebroken de oogen op haar gevestigd.

DE COLBERT, *als uit een droom herkomende.* Vergeef mij, ik ben. het is René, met wien ik de eer heb te spreken?

RENÉ. Ja, Mijnheer.

DE COLBERT. Gij zijt pachter — te Bercij?

RENÉ, Ja, Mijnheer.

DE COLBERT. Hebt gij niet een jong meisje in tuwen dienst?

RENÉ. Ja, mijnheer, gij hebt haar gezien.

DE COLBERT. Is het niet omtrend drie jaten, dat zij bij u is?

RENÉ. Ja, mijnheer, bijna.

DE COLBERT. Zij heet??

RENÉ. Zij noemt zich Clairine, en wij hebben haar altijd zoo genoemd.

DE COLBERT. En gij hebt geene kenteekenen van haar gehad, voor dat gij haar in uwen dienst naamt?

RENÉ, Kenteekenen.?

Haar leest is vol bekoorlijkheden.

Haar oogen geestig, soms vol finart;

Befcheidenheid, en strenge zeden

Bespeurde ik altijd in haar hart.

Ik wilde haar bescherming schenken,

Ik was met zoo veel deugds begaan:

En, zonder eenig achterdenken,

Bood ik mijn' hulp der braafheid aan.

DE COLBERT. Dit is de taal van een eerlijk man.

RENÉ. Het is de mijne. Het is omtrend drie jaren geleden, in het begin van den winter, dat Clairine zich voor mijne woning vertoonde: met de tranen in de oogen verzocht zij mij om eene gastvrije huisvesting. Hare jeugd, onschuld en opregtheid, namen mij voor haar in; zij zeide, zeer ongelukkig te zijn, en bad mij, haar in mijnen dienst optenemen. Sederd dien tijd heeft zij aan de goede gevoelens, welke ik omtrend haar heb opgevat, regt gedaan. — Mag ik nu weten, welk een doel alle deze ondervragingen hebben?

DE COLBERT. Ik ben een vreemdeling, mijnheer, en de vriend van eene vervolgde Familie; ik ben te Parijs gekomen, om dezelve van dienst te zijn, en thans is het in uwe magt, om mij door die Clairine, dat jonge meisje, welk gij zoo menschlievend hebt opgenomen,

alle die ophelderingen te geven, welke ik verlange.

RENÉ. Op mijn eer, mijnheer, uwe verzoeken verwonderen mij ten hoogsten; daar ik u gezegd heb, al wat mij bewust is.

DE COLBERT. En gij kunt gelooven, dat zij een eenvoudig boerenmeisje is?

RENÉ. Ongetwijfeld, gij kunt er u zelf van overtuigen. (*Op dit oogenblik gaat Clairine met een grooten pot over het tooneel.*) — Clairine. — (*Zy nadert.*) Kom hier, mijn kind!

CLAIRINE, *veinzende drukke bezigheden te hebben, op eenen onnozelen toon.* Och, vader René, ik heb nu geen' tijd.

RENÉ. Kom nader.

CLAIRINE, *onnozel.* Wat is 'er van je dienst, meester?

RENÉ. Kom toch nader en vrees niet.

CLAIRINE, *als voren.* Ik moet dien pot in huis brengen, en

RENÉ. Dit heeft geen haast: deze heer heeft u iets te zeggen.

CLAIRINE, *neigende, als voren.* Mijnheer is wel goed.

DE COLBERT. Laat mijne tegenwoordigheid u niet doen blozen, mejufvrouw.

CLAIRINE, *als voren.* Och mijnheer spot met mij.

DE COLBERT. Men heeft mij daareven uwe afspraak gemaakt.

CLAIRINE. Mijn meester vleit mij altijd.

RENÉ. De nederigheid, mijn kind, is eene deugd, maar, kwalijk geplaatst zijnde, wordt dezelve berispelijk.

DE COLBERT. Zeg mij voor de vuist, mejufvrouw,

of mijne houding, mijn gelaat, mijne taal u eenig vertrouwen inboezemen?

RENÉ. Ik zoude als Fisionomist, dit met ja! beantwoorden.

DE COLBERT. In dat geval, zal ik mij eenig onderzoek vermeten; (*tegen René.*) indien gij het mij vergunne! (*tegen Clairine.*) mejufvrouw, gij zijt in deze landstreek niet geboren!

RENÉ. Clairine is eene weeze: zij heeft het mij gezegd,

DE COLBERT, *ter zijde.* Zoude ik mij dan inderdaad bedriegen? (*overluid.*) Verschooning, mijne vrienden, het eerste gezigt deed mij gelooven. in het kort, vader René, ik zal u de reden mijner komst ontdekken. Gij hebt mij uw vertrouwen waardig gekeurd, en ik zal u in het mijne doen deelen. (*gedurende dit tooneel is Clairine in de grootste opmerkzaamheid en vrees, het geen door de Colbert nauwkeurig wordt waargenomen; wijl hij, gedurende het gesprek, de oogen op haar gevestigd houdt.*) Het is nu omtrent drie jaren geleden, in het tijdstip dat de gealliëerde mogenheden in Vlaanderen oorlog voerden; dat een jong mensch, (meer onvoorzigtig dan gevaarlijk, bedrogen door zijne litzinnigheid, en vaak zonder overleg, eenen vrolijken inval opeene verkeerde plaats gebruikende.) dat dit jonge mensch zich in een kleen gedicht eenige satijres veroorloofde, welke de waardigheid en het gezag van den Franschen Minister beleedigden. Konstan zijn de Renneville is zijn naam; in den krijgsdienst geplaatst, en zeer begunstigd door den Minister de Colbert,

bert. — Konstantijn, na zeer vele moeite aan eene jonge en schoone vrouw gehuwd, die hij teder beminde, zag welhaast zijne vrijheid bedreigd; hij vluchtte met zijne, hem aanbiddende Carolina, naar Holland. — Luister wel toe, mejufvrouw, het lot dezer kloekmoedige echtgenote moet uwe deernis wekken. Zij vloten naar 's Gravenhage; aldaar eenigen tijd geheel onbekend levende; dan welhaast werden zij ontdekt, en de tederste echtgenoten gescheiden. Konstantijn, uit de armen zijner troostelooze gemalin gescheurd, werd, niettegenstaande alle pogingen van zijn geslacht, gevangelijk naar Frankrijk teruggevoerd, en aldaar in de Bastille opgesloten.

RENÉ, *ter zijde*. Hemel! indien dit eens de gevangene ware, daar Corbé van sprak?

DE COLBERT. *tegen Clairine, welke verslond is*. Gij vraagt mij niet, mejufvrouw, wat er van Carolina geworden is, in zulk een vreeslijken toestand? doch ik geloof ten minsten, dat ik uw hart getroffen hebbe, dewijl uw mond gesloten blijft.

RENÉ. Waar is zij gebleven, mijnheer, die ongelukkige Carolina?

DE COLBERT. Langen tijd bleef men hiervan onbewust; zij had 's Gravenhage verlaten, en niet voor eenen geruimen tijd daarna wist men — geloofde men te weten — waar zij zich onthield. Onnavolgbre en moedige vrouw! gelukkig, duizendwerf gelukkig de sterveling, die u eene schuilplaats heeft aangeboden. Carolina is, zoo als men verzekert, haren echtgenoot, van 's Gravenhage tot Parijs te voet gevolgd, in het gewaad eener eenvoudige dorpelinge. Zich overal om-

trend het lot van haren gemaal onderrigtende, verneemt zij eindelijk, dat men hem in de Bastille geworpen heeft. Door het verlangen en de voorzigtigheid geleid, denkt zij aan niets dan om slechts nog eenmaal den lieveling van haar hart te herzien, en zijnen toestand te verligten; zij vindt in deze streek eenen eerbiedwaardigen landman, en biedt hem hare diensten aan. De ongelukkigen dragen, zoo als gij daareven gezegd hebt, hunne aanbeveling op hun gelaat. De pachter nam haar op in zijn huis, en bewees haar de edelste gastvrijheid. Carolina leerde onder eenen valschen naam hare tedere handen aan den zwaarsten arbeid gewinnen. Dagelijks in Parijs de melk der pachthoeve veilende, vermoedt niemand onder de kleding eener maagd van Bercij, de deugd, de moed, kortom het pronkjuweel harer kunne, en het voorbeeld der getrouwste vrouwen te zullen ontdekken.

(De Colbert heeft zijne rede met goetdrift geëindigd, Clairine wankelt: hare tranen stroomen.)

RENÉ, *dit ziende zegt in verrukking.* Deze Carolina, is zij!

DE COLBERT, *terwijl Clairine zich in de armen van René werpt.* Hare tranen, hare bezwijming, ja, zij is het!

T R I O.

DE COLBERT.

CLAIRINE.

RENÉ.

Zie haar tranen!

Vloei mijn' tranen.

'k Zie haar tranen,

d' Angst verwekt

't Lot onttrekt

Vrees verwekt

Haar die smarte,

Mij den sluizer,

Haar die droefheid.

Ze is ontdekt!

'k Ben ontdekt!

Ze is ontdekt!

RENÉ.

'k Dorst nimmermeer vertrouwen,
Dat Corbé haar hart bezat.

DE COLBERT.

Denk vrij, moedigste der vrouwen,
Dat men uw trouw naar waarde schat.

CLAIRINE, knielende.

Welaan, wilt gij mijn echtvriend straffen,
Zoo moet ge op mij u wraak verschaffen;
Ik ben de oorzaak van zijn leed.

'k Tracht door de boei mijns vriends te slaken
Mij waardig aan zijn ramp te maken,
Straf 't geen de huwlijksmin misdeed.

DE COLBERT, haar opheffende.

RENÉ.

Gij moet in mij geen' rechter
vrezén,

Mijn kind, 'k zal uw bescher-
mer wezen
Verban uw vrees, vergeet uw
smart.

Hoe groot en edel is het hart
Gij moogt op 's hemels hulp
vertrouwen.

T E S A M E N.

Ja, hemel wil {haar} ramp aanschouwen!
 {mijn}

Kroon {mijne} poging met geluk!
 {hare}

Want nimmer straft uw' hand met druk
De huwlijksmin in 't hart der vrouwen.

DE COLBERT, tegen Clairine. Kunt gij vermoeden,

den, dat ik u straffen zoude, Mevrouw? Welhaast zult gij mij beter leeren kennen, ik heb mijne oogmerken, en

TWAALFDE TOONEEL.

DE VORIGEN. CORBÉ, *achter op het tooneel met zich zelve sprekende, en een weinig beschonken.*

CORBÉ. Vyftig Louis d'Or te winnen! en dat in goud in goed klinkend goud!

CLAIRINE, *tegen de Colbert.* Zie daar den Cipier, mijnheer; welligt heeft hij mij iets te zeggen. Vergun mij hem te spreken.

DE COLBERT, *overluid.* Mijnheer René, deze zaak vereischt nog nadere overweging; laat ons ten uwent gaan, en hare belangens berekenen.

RENÉ, *vrolijk.* Ik begeet niets hartelijker.

(*De Colbert wil René voor zich in huis doen treden, hetgeen die weigert.*)

RENÉ. Ná u mijnheer, ná u, als gij gelieft.

(*Zij treden in huis.*)

DE RTIENDE TOONEEL.

CLAIRINE. CORBÉ.

CORBÉ. Wie praat daar dan toch van zaken? en belangens? Hoe! is die vreemdeling nog hier?

CLAIRINE. Ja, hij is met René omtrend den koop der gindsche akkers in onderhandeling getreden.

CORBÉ. Des te beter, dit kan u mede nog eenig voordeel aanbrengeu.

CLA-

CLAIRINE, *glimplachgende*. Wie denkt daar aan?

CORBÉ. Dit behoort gij toch te doen men moet het geld beminnen en bewaren tot den ouden dag.

CLAIRINE. Men moet toch ook op de gunsten van het lot vertrouwen.

CORBÉ. Het geld bestuurt het lot, — en ik kwam alleen herwaard om u te zeggen, dat er zich eene gelegenheid voor mij heeft opgedaan, om geld te winnen zeer veel geld, wel vijftig Louis d'Or, in goud.

CLAIRINE. Vijftig Louizen!

CORBÉ. In goud, ik heb ze gezien, betast, en bewonderd in een rolletje. (*met de handen wijzende.*) Zoo groot.

CLAIRINE. Wel nu, gij zult zeker deze schoone gelegenheid niet verzuimen?

CORBÉ. Daar wilde ik u nu juist over spreken. — Een oogenblik geleden ging ik naar mijn' gevangene, om hem over dat liedje te spreken, weet gij niet: *de huwlijksmin, dat streefend zoet.*

CLAIRINE. Wel nu?

CORBÉ. Wel nu, in plaats van mij te hooren, weet gij, wat hij mij zeide? „Mijn waarde Corbé, ik ver-
„ veel mij doodelijk,” — nu kijk, in de Bastille heeft men juist niet veel plaister. — „mijne gezondheid
„ neemt af,” — dit schijnt ook zoo; want hij wordt mager. — „ik heb eenige versche lucht noodig; eeni-
„ ge oogenblikken van vrijheid, waarin ik mijne krag-
„ ten en gezondheid kan herstellen, dit zoude mij mij-
„ ne vrolijkheid wedergeven,” — Morbleu! gaf ik hem

cen

ten antwoord, gij kunt immers op het terras gaan, en aldaar dagelijks een uur wandelen? Hij gaf mij geen antwoord hierop, maar nam mijne hand deze hier, en bragt mij bij eene kleine *Casfette*, die hij opende en waarin ik vier rolletjes zag, ieder van vijftig gouden louizen. — „Ziet gij dit?” — vroeg hij — Ja wel, antwoordde ik glimplachgende

CLAIRINE. Wel nu?

CORBÉ. „Gij kunt een derzelve verdienen” — en, terwijl ik deze bekoorlijke rolletjes als verftomd aanstaarde, vervolgde hij; „Leen mij voor eenige oogen, blikken uwe sleutels en klederen; dezen avond, wanneer het donker is, zal ik onder deze vermomming een luchtje gaan scheppen; ik zal uwen gang naar, bootfen, uw pijpjen in den mond nemen, en zelfs, indien het noodig is, uwe stem zoo volgen, dat men dezelve niet van de uwe zal kunnen onderscheiden.” Het is waar, dat hij mij dikwijls zoo goed kopiëerde, dat ik meende, mijn geest te zien. En werwaard wilt gij dan gaan? dat ik u kon laten halen, indien ik u noodig hadde, zeide ik. „Door het veld naar het, boschje, waar men het lied van den nachtegaal be-, luisteren kan.” — Vijftig louisd'or om eene nachtegaal te hooren, dit is wel betaald, niet waar? „Ik geef u mijn woord van eer, dat ik, eer de klok agt, uren slaat, in mijne gevangenis teruggekeerd zal zijn, alwaar gij zoo lang mijne plaats bekleeden zult.”

CLAIRINE, *levendig*. En gij hebt toegestemd?

CORBÉ. Neen, neen, gansch niet.

CLAIRINE, *treurig*. Niet?

CORBÉ. Wel neen, zoude ik iets doen zonder u te raadplegen?

CLAIRINE, *zich herstellende*. Gij hebt gelijk, het is zeker — eenigzins gevaarlijk en

CORBÉ. Oh! ik zoude hier ook zoo ligt niet over denken; maar zijn woord van eer geldt toch ook iets.

CLAIRINE. Zonder twijfel, . . . en ik zoude wel durven wedden, dat die jongeling een braaf hart heeft, maar — gij bewaakt den toren niet alleen?

CORBÉ. Oh! wanneer het duister is, zullen de schildwachten door mijne klederen bedrogen zijn, en dan slapen de invaliden reeds zeer gerust.

(Bruno, komt luisterende achter op het tooneel.)

VEERTIENDE TOONEEL.

DE VORIGEN, BRUNO.

BRUNO, *op den achtergrond, ter zijde*. Oh! die kleine bedriegster! het is maar altewaar, dat zij mij niet bemint.

CORBÉ, *tegen Clairine*. Het is heden avond wel een weinig maanlicht, maar dat is hetzelfde; men zal niets ontdekken.

BRUNO, *als voren*. Wat praten zij toch van de maan? zoude 'er dezen avond ook eene bijeenkomst moeten zijn?

CLAIRINE, *tegen Corbé*. Mijn vriend! mijn waarde vriend!

BRUNO, *als voren*. Haar waarde vriend! Ja, nu weet ik het zeker.

CLAIRINE, *als voren*. Wanneer ik het agt uren heb

heb hooren slaan, zal ik mij trachten te verzekeren, dat alles zonder gevaar is afgelopen.

BRUNO, *als voren*. Nu is het klaar, ó mijn help! een *rendezvous*, en dat in de maneschijn!

CLAIRINE.

Natuur schijnt de uren te verlengen,

't Is, of de tijd zijn vlugt bepaalt.

Kon ik dien tot minuten mengen:

Voor 't hart, dat nauwlijks adem haakt.

CORBÉ.

Zeg mij, wat doet u toch zoo vreezen?

Welaan, dat uwe zorg verdwijn.

CLAIRINE.

Als ik voor u beducht moet wezen,

Moet ik het dan voor mij niet zijn?

BRUNO, *als voren*. Dat, geloof ik, zijn nu maar maar complimenten.

CLAIRINE, *als voren*. Vaarwel, vergeet niet, hem te zeggen, dat het alleen onder deze boomen is, dat men de nieuwsgierigheid ontgaan kan. (*Zij wijst op het boschje.*)

CORBÉ, *als voren*. Vrees niets, ik zal alle mijne maatregelen wel weten te nemen. (*hij kust haar de hand en vertrekt door het boschje.*)

BRUNO, *als voren*. Ja, Ja, neem gij uwe maatregelen maar . . . doch Bruno zal er bij zijn met alle zijne vrienden.

VIJFTIENDE TOONEEL.

CLAIRINE, BRUNO, *op den achtergrond.*

CLAIRINE. Ó Wreed en pijlijk wachten.

BRU-

BRUNO, *als voren*. Die plaaggeest!

CLAIRINE. Mijn hart wankelt tusfchen vrees en hoop.

BRUNO, *als voren*. Haar hart is wankelbaar, ó die geveinsde!

CLAIRINE.

Door angst en fchrik bijna bezweken,
 Verzacht de min alleen mijn fmart,
 Ja, 'k zal mijn echtvriend heden fpreken,
 De hoop herleeft weêr in mijn hart,
 o Nacht! wil ons uw fluijer lenen,
 ó Min! vergun mijn beê gehoor.
 Leid den geliefden herwaard heenen,
 Uw fakkel wijze hem het fpoor.
 (*Zij treedt in de woning van René.*)

Z E S T I E N D E T O O N E E L.

BRUNO, *alleen*.

Hij wil Clairine volgen, doch deze, hem niet ziende, fluit hem de deur voor de neus dicht. — in gramschap.
 Die listige! die *Coquette!* die *fnoode!* maar wacht maar, bedriegster, ik zal het gansche dorp dit geval verhalen; ja, wreken wil en zal ik mij, ja jufvrouw, al waart gij nog honderdduizendmaal zo beminlijk, ik zie van u af, en verlaat u. Huichelaarster! gij bemint eenen vent als Corbé, en geeft hem strakjes eene vifite in de manefchijn? Wacht maar, hij is er nog niet lang geweest; neen, in het geheel niet! (*men hoort de ritournel van het volgende Koor.*) Ziet daar juist van pas, mijne vrienden, die van het land terug-
 kee-

keeren! zij houden veel van mij, en mijne zaak zal de
hunne worden. (*hij gaat van het tooneel.*)

Z E V E N T I E N D E T O O N E E L.

LANDLIEDEN *dragen spaden, harken en bijlen.*

K O O R.

De dag verdwijnt,
De nacht verschijnt!
Laat ons den arbeid staken!
De min
Doet ons nu blaken,
De min
Roept ons haar tempel in.

F I N A A L.

BRUNO, *uitkomende.*

Helpt! helpt! mijn vrienden leent de hand.

EEN LANDMAN.

Hoe nu! staat dan het dorp in brand?

BRUNO.

Neen, maar Clairine zal hier komen,
Zij, steeds geëerd van alle vromen,
Zij offert, vol van wulpsche vreugd,
Deez' avond hier Corbé haar deugd.

K O O R.

Clairine zich ontëeren!
Men moet dien laster weren!
Zwijg stil, gij liegt;
Daar ge ons bedriegt.

BRUNO.

Als de klok heeft agt gellagen,

Zult

Zult gij haar hier op zien dagen,
 En, tot hoon der kuische maan,
 Zullen zij in 't boschje gaan.
 Laat ons dan, als 't duister wordt,
 Door de zucht tot wraak gepord;
 Herwaard komen zonder razen,
 Stoorende dus hun gesprek
 Onze komst zal hen verbazen
 En wij spelen hen een trek.

K O O R.

De daad is slecht,
 Gij hebt régt.
 Zoo gij niet liegt,
 En men ons dus bedreigt.
 Ons zoo verblindt;
 Geloof vrind!
 Dat zij haar straffe vindt.

B R U N O.

Wil men zulk een' daad verschonen,
 Men raakt' door de zeedloosheid,
 Die voordaan in 't dorp zou wonen;
 Alles kwijt.

K O O R.

De daad is slecht &c.
Zij vertrekken.

Einde van het Eerste Bedrijf.

T W E E D E B E D R I J F.

Het tooneel blijft onveranderd. Het wordt duister.

E E R S T E T O O N E E L.

RENÉ, *alleen.* 'Er heerscht een geheim, hetgeen ik niet kan doorgronden. Clairine schenkt haar vertrouwen slechts ten halve, en het is met moeite, dat ik de waarschijnlijkste vermoedens te keer moet gaan. — Die heer, welke voorgeeft, een vreemdeling te zijn? die alleen herwaard gekomen is, om Clairine een geheim te ontrukken, hetgeen zij mij nimmer heeft durven vertrouwen; deze vreemdeling, niettegenstaande zijn eerlijk voorkomen, is niet anders, — dan een verspieder. Ó Hemel! Clairine is verloren, en zal voor altijd van hier vervoerd worden. — Naauwlijks heb ik den moed, om haar mijne argwaan te ontdekken. Door het dorp gaande, heb ik bij de eerste herberg aan den landweg een rijdtuig ontdekt, omringd van eene menigte bedienden. Zoodit eens vermomde soldaten waren? Waarom toch is die vreemdeling in stilte uit mijn huis vertrokken? even zoo geheim, als hij gekomen is? Waartoe heeft hij ons onzeker gelaten omtrend zijne oogmerken? Ik verlies mij in dit alles.

T W E E D E T O O N E E L.

RENÉ, *op den voorgrond.* DE COLBERT, *op den achtergrond.*

DE COLBERT, *voor zich.* De Kourier, dien ik heb af-

afgezonden, heeft bevel, om mij hier te komen vinden.

RENÉ, *voor zich*. Mij dunkt, ik hoor iemand spreken. (*Zich omkeerende*) Bedrieg ik mij niet? hij is het. (*hij begeeft zich ter zijde, om te luisteren.*)

DE COLBERT, *als voren*. Indien ik op de snelheid van zijn paard, en op zijne verzekering vertrouwen kan, dan kan hij spoedig van Versailles terug zijn.

RENÉ, *als voren*. Hij spreekt van Versailles, 'er is geen twijfel meer; het is een verspieder.

DE COLBERT, *als voren*. Ik vleije mij, dat mijn plan voor het einde van dezen dag nog uitgevoerd zal zijn.

RENÉ, *als voren*. Zijn plan! wil hij mij Clairine ontrukken?

DE COLBERT. Ik hoor gerucht, men komt herwaard; mij dunkt den persoon te kennen; zijt gij het Pascal? nader, ik wacht u met ongeduld.

DERDE TOONEEL.

DE VORIGEN, PASCAL.

PASCAL. Mijnheer, alles beantwoordt aan juwe wenschen.

DE COLBERT. Ik vertrouwde op uwe naauwkeurigheid, en zie met genoegen, dat gij mij uw woord houdt.

PASCAL. Mijnheer kent mij, ik ben altijd de eerste in het overbrengen eener goeder tijding, zie hier het bevelfchrift.

DE COLBERT, *de papieren aannemende*. Door den Minister.

RENÉ, *als voren*. Een bevel van den Minister! welk eene ontdekking!

DE COLBERT. Ik ga dezen last zelf, aan den gouverneur, mijnheer de Bernaville, overbrengen. Ga gij onderwijl mijne lieden onderrigten van hetgeen hen te doen staat.

RENÉ, *als voren*. Ik weet genoeg.

DE COLBERT. Daar is de woning van den bewustten Pachter, onthoud dezelve wel.

RENÉ, *als voren*. Zij beschouwen mijne woning

PASCAL. De puinhoopen van een oud kasteel ter regter, en een oude tooren ter linkerzijde, het zal mij niet ontgaan.

DE COLBERT, *zacht*. Stil, spreek zachter; men zoude ons kunnen hooren: let wel op, terwijl men den gevangene doet gelooven, dat men hem naar eene andere Staatsgevangenis voert, moet men zijne gemalin naar Parijs brengen, bij mij, in mijn hôtel.

RENÉ, *als voren*. Ik kan niets meer verstaan.

PASCAL, *overluid*. Mijnheer kan rekenen op het welgelukken zijner onderneming.

DE COLBERT.
Omzigtigheden!

RENÉ, *ter zijde*.

Luist'ren wij wel,
Ontdekken wij 't ontwerpen smeden,

DE COLBERT.

Omzigtigheden!

PASCAL.

Dat niets u kwell'!

RENÉ.

Helaas! hun zwijgen is een hel.

DE COLBERT.

Schaars moet men zijn doelwit toonen,

Stille weldaên wekken vreugd.

In 't geheim verdiensten kroonen,

Is een offer aan de deugd.

DE COLBERT en PASCAL.

RENÉ.

Omzigtigheden,

Voorzigtigheden

Alles gaat wel,

Luist'ren wij wel,

't Geheim gepaard aan strenge Ontdekken wij 't ontwerpen
zeden, fineden,

En aan de reden

Wat tegenheden,

Wint steeds het spel

Hoe ik mij stell'

Hoe men zich ook daar tegen Helas! hun zwijgen is een
stell', hel.

(De Colbert, vertrekt ter rechterzijde, langs den
weg naar de Bastille, en Pascal, ter linkerzij-
de van het tooneel.)

VIERDE TOONEEL.

RENÉ, alleen. Zij hebben in stilte, verder hun plan
beraamd, en zich van elkander gescheiden; de een
nam den weg naar de herberg, en de andere naar de
voorstad Saint Anthoine. (hij roept aan de deur der
woning.) Clairine! Clairine.

VIJFDE TOONEEL.

RENÉ, CLAIRINE.

RENÉ, *noch roepende*. Clai. (*Zij komt op het tooneel.*) Mevrouw, vergeef mijne ontroering, mijn schrik ik . . . ik weet nauwelijks, waar ik ben.

CLAIRINE. Wat is 'er gebeurd! wat is u overgekomen?

RENÉ. Het is voor u, voor u alleen, dat ik beve die vreemdeling

CLAIRINE. Wel nu?

RENÉ, *schielijk*. Die heer, zoo goed, zoo vriendelijk die voorgaf, den vriend van uw geslacht te zijn — is een verspieder, hij zegt, een vreemdeling te zijn — en is van Versailles, hij heeft een bevelschrift van den Minister. — Een tweede, welke hem hetzelfde gebragt heeft, is zijn medepligtige; — een rijdtuig, welk in het dorp gereed staat, is omringd van bedienden; dit zijn soldaten en officieren der Politie, het zijn duivels, monsters! wat weet ik het? Mijne dochter; mijne vriendin, Mevrouw, gij bevindt u in gevaar; vlugt, verwijder u, zoo als gij zijt, ik zal u helpen, ga . . .

CLAIRINE, *bedwaard en edel*. Ik blijf.

RENÉ, *verslond*. Gij blijft?

CLAIRINE. Carolina de Renneville vlugt niet meer.

RENÉ. Hoe onverschrokken is uwe taal!

CLAIRINE.

'k Veracht de vrijheid in mijn hart,
 Als 'k ver van een gemaal moet leven.
 Zijn boeien en zijn bitt're smart
 Zou, waar ik ging, mijn geest omzweven.
 Daar ik weldra hem hier zal zien;
 Zoo wil ik geen gevaren vrezen,
 Als m' een gemaal nog troost mag biën
 Kan men niet ongelukkig wezen.

RENÉ. Goede hemel! is dit de reden uwer standvastigheid?

CLAIRINE. Ja, ik blijf, mijn echtgenoot de Renneville zal herwaard komen.

RENÉ. De gevangene!

CLAIRINE. Ik verwacht hem.

RENÉ. Het is, of ik droom, — Mevrouw, ik vreeze, uw verstand.

CLAIRINE. Spreek mij van mijn hart, dit is alleen vervuld met de gedachte aan hem, dien ik bemin, aan hem, die drie jaren lang de troost heeft moeten misfen van eene vrouw, die hij aanbidt. Ik zal hem herzien, hem spreken, hem aan dit hart drukken! Ach, dit vermaak kan nimmer te duur betaald worden. Antwoord mij, René! stel u een oogenblik in mijne plaats, en zeg mij, of zulk een stond het verlies mijner vrijheid niet kan opwegen?

RENÉ, *verward*. Hij zal komen?

CLAIRINE. Ja.

RENÉ. Hier op deze plaats?

CLAIRINE. Ja mijn vriend, ja.

RENÉ. Maar zijt gij wel zeker?

CLAIRINE. Of ik zeker ben? (*men hoort eenig gerucht in het boschje.*) (*levendig en in vreugde.*) Hoort gij het René? Men noemde mijnen naam, daar ginds bewegen zich de takken hij is het! Ach duld, dat ik u verlate, dat ik hem onderschrage, dat ik hem aan mijn hart drukke, en door eenen kus al de zaligheid der getrouwe liefde in zijne ziel storte. — De oogenblikken zijn geteld, het vertoeven van een minuut ware het misfen van een eeuw van gelukzaligheid. (*Zij snelt in het boschje.*)

ZESDE TOONEEL.

RENÉ, *op den voorgrond.* BRUNO en LANDLIEDEN *op den achtergrond.*

RENÉ, *voor zich.* Al wat 'er dezen dag rondom mij gebeurt, is mij even als een droom.

BRUNO, *komt met de Landlieden langs den achtergrond op het tooneel, zacht sprekende.*) Het oogenblik der bijeenkomst nadert. Stil, maakt geen gerucht.

RENÉ, *als voren.* Helaas! wat moet ik doen, om haar te redden? en om haar den tijd te laten, zich met haar gemaal te onderhouden.

EEN LANDMAN, *zacht tegen Bruno.* Zijt gij wel zeker van uwe onderneming?

BRUNO, *als voren.* Indien ik mij bedrieg, noemt mij dan een' Ezel.

DE LANDMAN, *als voren.* Dat zullen wij.

BRU-

BRUNO, *als voren*. Stil, laten wij ons bij den ouden toren gaan verbergen.

RENÉ, *als voren*. Ik weet slechts één middel. (*zich omkeerende, en de landlieden gewaar wordende.*) Wat zijn dit voor lieden? zoude het? . . . neen, het zijn dorpelingen. Indien ik hen konde overhalen, uitmuntende gedachte? (*hij roept hen*) Holla! waar gaat gij lieden heen, he?

BRUNO, *ter zijde*. ó Hemel! het is vader René.

RENÉ. Luistert dan, ik moet u spreken.

DE LANDMAN. Wat wilt gij vader René?

RENÉ. Waar gaat gij heen?

BRUNO. Wij gaan . . . daar — ginds — na de kleine herberg, weet gij niet? (*stil tegen de landlieden.*) Zeg hem niets van ons voornemen.

RENÉ. Ik heb u lieden allen noodig.

DE LANDMAN. Ons allen?

RENÉ. Ja, wilt gij mij dienst doen?

DE LANDMAN. Van harte gaarne.

BRUNO, *stil als voren*. Neen, neen, zegt dan toch, neen!

RENÉ. Gij gingt naar de herberg? parbleu! indien gij mij den dienst doet, dien ik van u verlang, zoo geef ik u het beste vaatje uit mijnen kelder, en gij kunt het tot den laasten teug toe ledigen.

BRUNO, *als voren*. Neemt het niet aan, zegt toch, neen!

DE LANDMAN, *Bruno terug footende*. Zwijg — Wel nu, vader René! wat wilt gij?

RENÉ. Dat gij en uwe makkers de herberg van

Dupré, de eerste aan den landweg omfingelt, en gedurende twee uren geen levendige ziel uit dezelve laat vertrekken, daarna zal ik er u de reden wel van zeggen.

DE LANDMAN. Is het anders niet? — Niets is zoo gemaklijk, welaan vrienden! een vaatje wijn — en die van vader René is puik, dit verzeker ik u — hier valt niets meer te overwegen, wat u betreft, Bruno, wij groeten u, gij zult denkelijk niet van de partij zijn.

RENÉ en de LANDLIEDEN.

Wel aan, wel aan, }
Laat ons gaan } mijn vrienden!

Alles dringt ons, om te spoeden,

Wel aan, wel aan }
Laat ons gaan, } mijn vrienden!

Uw }
De } dienst zal belooning vinden.

RENÉ.

Gij begrijpt mij hoop ik wel?

Ik zal uwen dienst vergoeden,

Dat men spoedig derwaard snell'

Om een misdrijf te verhoeden.

ALLEN, behalve Bruno.

Wel aan, wel aan }
Laat ons gaan, } mijn vrienden &c.

(Alle de Landlieden, behalve Bruno, vertrekken ter linkerzijde van het tooneel.)

Z E V E N D E T O O N E E L.

RENÉ, BRUNO.

BRUNO. Maar, als ik u raden mag, vader René!

RENÉ. Als ik u raden mag, maak dan spoedig, dat gij weg kome.

BRUNO. Maar gij weet zeker niet, dat ik?

RENÉ. Eenen slechten sreek in uw hoofd hebt?

BRUNO. Neen dat niet, maar het betreft Clairine, en

RENÉ. En ik zeg u, dat ik u niet langer wil aanhoo-
ren, en u wel van hier zal maken: ga zeg ik u. . . .

*(Bruno wil spreken, doch wordt door René terugge-
dreven, al wijkende bevindt hij zich voor den ouden
toren, en op het oogenblik, dat hij met zijnen rug te-
gen de deur daarvan raakt, opent zich dezelve, en hij
valt 'er binnen.)*

BRUNO, *schreeuwende.* Maar worden dan de on-
nozele menschen zoo door u behandeld?

RENÉ, *de deur sluitende.* Dewijl gij dáár zijt,
ben ik van alle moeite ontslagen; gij zijt daar zeer
wel: laat ons de deur sluiten, want, daar zijnde, zal
hij ons niet hinderen.

*(Bruno klopt en schreeuwt van binnen, René steekt
den sleutel in zijnen zak.)* Ja, ja, klop en schreeuw
maar, gij zult 'er niet nitkomen voor dat het tijd is.

A G T S T E T O O N E E L.

RENÉ, *alleen*. Het geval heeft mij naar wensch gediend; heeft mijnheer de verspieder zijn helpers, goed, ik heb ook de mijnen. Clairine zal den tijd hebben, om te ontkomen, en dit is alles, wat ik wensch. Laat ons haar spoedig onderrigten van de oogenblikken, die haar overig zijn, en van de middelen, die ik gebruikt heb, om hare vlugt te verzekeren.

(Clairine komt uit het boschje.)

N E G E N D E T O O N E E L.

RENÉ, CLAIRINE.

RENÉ. Ach! zijt gij daar mevrouw?

CLAIRINE. Ik ben eenigzins bedugt mijn vriend, ik hoorde

RENÉ. Zeer veel gerucht, niet waar? Ik heb het onweder afgeleid, maar, waar is die echtgenoot, dien gij zo teder bemindt? Hebt gij hem gesproken, dat jonge hoofd? men zegt, dat hij veel geest, maar ook veel domme streken heeft, doch een goed hart.

CLAIRINE, *levendig*. Ja, ja, een goed hart! (*zij roept.*) de Renneville, de Renneville! nader zonder vrees.

T I E N D E T O O N E E L.

DE VORIGEN DE RENNEVILLE, *in de kleding van Corbé*, wil zich in de armen van Clairine werpen, René loopt verwonderd terug.

RENÉ. Wat zie ik! wat wil dit zeggen? . . . Corbé!

CLAI-

CLAIRINE, *lachgende.* Neen, neen, het is mijn
gemaal.

RENÉ. Mevrouw, deze kortswijl

DE RENNEVILLE, *naar René gaande, en hem
erkentelijk de hand drukkende.* Ach mijnheer! ik ken
alle de diensten, die gij mijne Carolina bewezen hebt,
en zal dezelve nimmer vergeten.

RENÉ, *lachgende.* Ja waarachtig! onverbe-
terlijk hah! hah! hah!

DE RENNEVILLE. Gij zijt ook bedrogen, mijn-
heer? des te beter, ik heb dus ieder een bedrogen, de
schildwachten, de Invaliden, de Zoon van den Cipier,
zeifs de Gouverneur, mijnheer de Bernaville; Zie daar
Corbé, zijn logge en lompe gang. (*hij gaat even als
Corbé.*) Zijne ruwe en onaangename stem: (*de stem
van Corbé naarbootsende.*) „Ik ben het, ik, hê par-
bleu! ziet gij niet, dat ik het ben?” een pijpje in
den mond den vuurslag in de hand, en dan . . . (*hij
zingt.*) „Ik ben de wijste van dit oord” &c.

RENÉ, *lachgende.* Hah! hah! hah!

DE RENNEVILLE, *vrolijk.* Ik heb mijne rol ver-
vuld, met moed en onbeschaamdheid, en ik ben geslaagd.

RENÉ. En Corbé?

DE RENNEVILLE. Corbé? die zit in mijne
plaats, in mijne gevangenis, met mijn japon en mui-
len aan, mijn fluweele muts op het hoofd, en is zeer
wel getroost, op eene goede schadeloosstelling rekende,
en vertrouwende op mijn woord van eer.

RENÉ. Uw woord van eer!

DE RENNEVILLE. Ik heb mij met hetzelfde ver-
bon-

bonden, om met klokslag van agt uren te rug te zijn.

RENÉ, *ter zijde*. Agt uren? ô hemel! hij denkt niet, dat dit het oogenblik is, waarin hij zijne gade voor de laastemaal omhelzen zal. (*overluid.*) Hoe hebt gij hem toch kunnen overhalen?

DE RENNEVILLE. Door hem vijftig louis d'Or te geven; ja, mijn leven zelf zoude ik voor zulk een oogenblik hebben veil gehad. Niets was mij te dierbaar, om dezen stond van dwaling te koopen. Ik heb u gezien, u omhelsd, mijne goede, mijne dierbare Caroline! en daardoor den moed verkregen, om, wanneer het zijn moet, nog drie jaren te lijden. Gij verwondert u, mijnheer René? gij ook mijne vriendin? — de onvertsaagheid, een weinig Philosophie, en (*tegen Clairine*) de gedachten aan uwe liefde die mij tot heden vertrooste.

RENÉ, *ter zijde*. Bij ongeluk zal dit niet lang meer duren. (*Overluid.*) De klok die uwe scheiding aan moet kondigen, zal zich weldra doen hooren. Ga mijnheer, vertrouw op het verstand en hart uwer uitmuntende gade, en op mijnen ijver en ondersteuning, die ik haar nimmer onttrekken zal. Vertrouw bovenal op de goedertierenheid des Hemels. De liefde is het pronkstuk zijner werken, hij ziet uwe tranen, kent uwe rampen; en verdrukte deugd aan standvastige huwlijksmin gepaard, zal hij eenmaal beloonen, en over het lot doen zegepralen.

CLAIRINE, *tegen de Renneville*. Ach! dierbare vriend!

DE RENNEVILLE. Mijne Carolina!

CLAI-

CLAIRINE. Neem uw affcheid van onzen vriend.

DE RENNEVILLE. Is het uur van mijn vertrek dan reeds zo nabij?

CLAIRINE. Waarom ben ik gedwongen, u dit te moeten berigten?

D U O.

DE RENNEVILLE.

CLAIRINE.

Helaas! ik moet u dan verlaten? Ja dierbre vriend, de tijd eischt spoed.

Ik moet mijn gade agterlaten! Mijn Echtgenoot behoud uw' moed.

T E S A M E N.

Hoe klopt, hoe klopt mij 't minnend harte!

Wat oogenblik vol boezempijn!

Der Echtgenoten grootte smarte,

Is van elkaër gefcheurd te zijn.

Mijn hart zal eeuwig voor u 'k Zal steeds voor uw behoud-
blaken, nis waken.

Men rukt mij wel van uwe zij Al rukt men mij van uwe zij

Maar nooit mijn hart, dit blijft Uw Carolina, blijft u bij.
u bij.

tegen René.

Mijn vriend zorgt voor mijn
tweede leven,

Mijn heil op aard blijft in uw'
hand.

Vervolgde deugd wordt wel
verdreven,

Maar vindt alom een vader-
land.

Vaar,

Vaarwel René — Vaarwel Ga, Renneville, ga mijn
 mijn waarde! waarde!
 Vaarwel mijn hoogst geluk op Vaarwel mijn hoogst geluk op
 aarde. aarde.
 ô Caroline! ô boezempijn! Geliefde vriend! ô boezempijn.
 Vaarwel 'k zal steeds de uwe Vaarwel 'k zal uwer waardig
 zijn. zijn.

E L F D E T O O N E E L.

DE VORIGEN, EEN INVALIDE, *met een lantaarn
 schielijk opkomende.*

DE INVALIDE. Honderd duizend bomben! Corbé
 men moet u wel lang zoeken.

RENÉ en CLAIRINE, *verschrikt.* Hemel! wie
 nadert ons?

DE RENNEVILLE, *tegen Clairine en René.* Her-
 stelt u, en vreest niets. (*de stem van Corbé aannemen-
 de.*) Wel nu, domkop, kunt gij dan niet vermoeden?
 dat

DE INVALIDE. Duizend duivels! reeds een uur
 loop ik u zoeken — hoe satan! kunt gij op dit uur
 uw post verlaten?

DE RENNEVILLE, *als varen.* Hoe nu! wat durfde
 gij zeggen, ben ik niet mijn eigen meester?

DE INVALIDE. Ja, vraag dat eens aan mijnheer
 de Lieutenant, die u overal laat zoeken.

DE RENNEVILLE, *als voren.* Mijnheer de Lui-
 tenant!

DE INVALIDE. Voorzeker, het is op zijn' last al-
 leen, dat ik u naar het kasteel terug moet roepen.

DE RENNEVILLE, *als voren*. Is er dan iets nieuws voorgevallen?

DE INVALIDE. Iets nieuws? oh! iets, dat dagelijks gebeurt, gij moet een' gevangene ontslaan.

DE RENNEVILLE, *als voren*. Een' gevangene?

DE INVALIDE. Ja, die — hoe heet men hem ook? die daar boven in den toren de la Bertandiere geplaatst is, bij het terras, Kon Konstant

DE RENNEVILLE, *als voren*. Konstantijn de Renneville?

DE INVALIDE. Juist, Kons Konstand maar honderd donders! wat gaat mij dit aan? volg mij.

DE RENNEVILLE, *als voren*. Een oogenblik, indien het eene order tot zijne vrijstelling is, dan kan hij nog wel een poosjen wachten.

DE INVALIDE. Dit geloof ik niet, ik denk, dat hij van verblijf zal moeten veranderen, en naar beneden verder van de hand, in de kelders Sainte Margeruite zal geplaatst worden.

RENÉ en CLAIRINE, *levendig*. In de kel . . .

DE RENNEVILLE, *zacht*. Bedaard!

(Een klok slaat agt uren.)

DE INVALIDE. Daar slaat het agt uren, volg mij.

DE RENNEVILLE, *terwijl de Invalide de kaars in de lantaren snuit*, drukt hij Carolina aan zijn borst: de grievendste smarten is uit hunne gebaren zichtbaar: de Renneville herneemt zijnen moed en zegt onverschrokken tegen den Invalide. Ga voor uit ik volg u.

(Een trom roffelt in de verte.)

HET MELKMEISJE V. BERCIJ,
TWAALFDE TOONEEL.

DE VORIGEN, *daarna de Heer DE COLBERT,*
* Een LIEUTENANT *der Bastille, gewapende*
INVALIDEN. BEDIENDEN, *fakkels dra-*
gende, en LANDLIEDEN, ook ge-
wapend.

DE RENNEVILLE. Wat hoor ik!

DE INVALIDE. Het is mijnheer de Lieutenant,
die u zelf komt opzoeken. Bomben! en granaten sta
nu vast.

CLAIRINE, *tegen René.* Mijn vriend, wij zijn
verloren!

*(De bovengenoemden verschijnen, en scharen zich
aan wederzijde van het tooneel)*

K O O R

Van INVALIDEN en LANDLIEDEN.

Gaat heen! gaat hier terstond vandaan;
Mijn heer }
Gaê heen } laat u door ons toch raden:
Wij dulden niet hoe 't ook moog gaan,
Dat men deez' braaven man zal smaden.

COLBERT.

Wat is het, dat gij van mij vergt?
Om mijn bediende op te sluiten!
Is 't op uw last, dat men mij tergt.
Weest dan, dat ik dit wel zal sluiten

RENÉ.

Ja 't is op mijn bevel geschied.
Uw schand'lijk doel te doen mislukken

Deed

Deed mij deez' daad, en anders niet
 Bestaan, om haar aan u t' ontrukken.
 Gij zocht haar leed, ik haar geluk
 Nooit zal uw hart die daad verschoonen;
 Maar ik, haar troostende in haar druk,
 Zie mij reeds door mijn hart beloonen

K O O R.

Gaat heen, gaat hier terstond &c.

CLAIRINE, tegen Renneville. RENNEVILLE, tegen Clairine.

Ga heen, ga smeek ik hier Ga heen, ga bid ik hier
 vandaan! vandaan!

Mijn Vriend, laat u de liefde Mijn lief laat u door mij toch
 raden! raden!

Zij zal steeds aan uw' zijde Gij weet ik zal nooit van u
 staan gaan,

Als men u stout zou willen Als men u stout zou komen
 smaden. smaden.

RENÉ, tegen Clairine en Renneville.

Gaat heen, gaat hier terstond vandaan.

Ik bid, laat u door mij toch raden:

'k Zal in deez' nood niet van u gaan;

Als men u stout zou willen smaden.

RENÉ. Een oogenblik vrienden. (tegen Colbert.)

Mijnheer, gij hebt slegte oogmerken omtrend deze jon-
 ge en ongelukkige vrouw: ik strekte haar tot op dezen
 dag ten vader, en ik heb haar willen redden van het
 gevaar, dat haar bedreigde. — Bespot mij, straf mij;
 indien gij er de magt toe hebt, maar nimmer zal het
 mij berouwen, mijnen plicht vervuld te hebben.

DE COLBERT. Gij hebt mijne edele oogmerken
 miskend; maar welhaast zult gij de vruchten van uw

gedrag inzamelen. (*tegen den Lieutenant.*) Dat men beginne, mijnheer! (*op de Renneville wijzende.*) met dezen onachtzamen Cipier aftedanken, welke zich niet op zijnen post bevindt, wanneer men hem de vrijheid van eenen gevangene komt aankondigen.

CLAIRINE, RENÉ en DE RENNEVILLE. De Vrijheid!

DE COLBERT. Dat men hem de sleutels ontrukke, die hij door deze daad onwaardig is, en dat men zich spoede, om De Renneville te verlossen.

CLAIRINE, RENÉ en DE RENNEVILLE. De Renneville!

DE COLBERT. Ja mevrouw! uw gemaal is vrij. Als Minister deed ik mijnen pligt, als ambteloos burger, verwierf ik zijne vergiffenis, en zie daar — vergeef mij, ik wilde u beiden nog eenige oogenblikken in het onzekere laten; en het was te Parijs, bij mij, in mijn hôtel, dat ik het oogmerk had, u te verëenigen, René, ten halve van mijn plan onderrigt, noodzaakte mij, door zijne handelwijze, om hetzelfde in de uitvoering te verhaasten.

CLAIRINE. Bedriegt gij mij niet mijnheer? is het waarheid! (*Zij snelt in de armen van haar gemaal.*)

DE RENNEVILLE, *verrukt en verwonderd.* Ja, ik herken hem . . . de vrees, de verwondering, de ontroering alleen verhinderde mij, om mij neder te werpen voor de voeten van den gewezen Minister de Colbert.

(*hij werpt zich aan de voeten van de Colbert.*)

CLAIRINE en RENÉ, *verwonderd en met eerbied.*
Mijnheer de Colbert.

DE COLBERT. Maar wat beteekent toch deze vermomming?

DE RENNEVILLE. Vergeef aan eenen jongen onbezinning, dat zijne geestigheid hem in den kerker bijbleef; schoon zijn hart nimmer zijn land noch zijnen weldoener vergeten hebbe.

RENÉ, *tegen de Colbert.* Ach mijnheer! kunt gij mijne u beledigende vermoedens vergeven?

DE COLBERT. Lieden van uwen stempel, mijnheer René, vindt men te weinig, dan dat men hunne vriendschap niet zoude waarden.

DE RTIENDE TOONEEL.

DE VORIGEN. CORBÉ, *met de japon en kamer-
muis van de Renneville aan, en zijn sluwelen
muts op het hoofd, wordt zeer beschonken door
twee Invaliden voorgestemd.*

CORBÉ. Waar duivel! vrienden voert gij mij heen?

DE COLBERT. Ziet daar onzen onwaarderebaren Ciper.

DE INVALIDE, *tegen den Lieutenant.* Bomben! en granaten! mijnheer de Lieutenant, hem tot u gebragt hebbende, geef ik hem aan uwe onderrigting over.

CORBÉ. Geene onderrigtingen vriendje, daar heb ik een averfje van.

(De Lieutenant vraagt aan de Colbert, hoedanig

hij Corbé zal behandelen, deze geeft hem te kennen, dat hij alles op zich neemt.)

RENÉ, *Bruno uit den toren latende.* Nu vrindje, verheug u met ons, en gedraag u in het vervolg verstandiger.

BRUNO, *als betoverd rondziende.* Hoe, wat! wat is dat? Jufvrouw Clairine is in de armen van Corbé? en de geest van Corbé staat in een japon en op slossen tusschen de soldaten!.... ik ongelukkige minnaar! ben ik dan betooverd? waarover moet ik mij dan verheugen?

RENÉ. Dat de echtgenoot van deze edele vrouw uit de gevangenis door den waardigsten staatsdienaar verlost is, en dus alle onze wenschen vervuld zijn.

BRUNO, *treurig.* Behalve de mijnen.

DE COLBERT, *tegen den Licutenant.* Dat alles vergeten en vergeven zij! (*tegen Clairine.*) Beminnelijke Carolina! welk eene les voor uwen echtgenoot, en voor ons allen; bewaard deze kleding met zorg, waaronder gij door de getrouwste liefde ontvlamd, aller oogen ten dienste uwer liefde wist te verblinden, en waarin het u gelukte, volkomen over het noodlot te zegepralen. Daar gij de waarheid bevestigt, dat verdrukte deugd, en getrouwe huwlijksmin eenmaal belooning vinden; en dat zij, in welk gewaad zij op deze wereld verschijn', een heilig regt heeft op de hulp en eerbied van alle menschen.

(Vaudeville.)

RENÉ.

Die goed van hart, steeds zijne pligten
 Omtrend zijn evenmensch betracht;
 Moet soms voor 't grillig lot wel zwichten,
 Maar wordt toch steeds door elk geacht,
 Ik juich om mijne hulpbetooning,
 En, deelde ik in hunne smart;
 Thans ruil ik met geen Vorst of Koning
 De vreugde en kalnte van mijn hart.

BRUNO.

Een ieder heeft hier stof tot zingen
 Behalven ik, geloof dit vrij.
 *k Streck dra ten spot der dorpingen,
 Om mijn' mislukte vrijërij.
 *k heb mij vergist — maar lieve vrienden!
 Men kan thans tusschen groote liën
 En tusschen hunne huisbedienden
 Geen onderscheid in kleding zien,

DE COLBERT.

Hoe zoet is 't, van 't bewind ontflagen,
 Te leven in den schoot der rust!
 De staatszorg heeft haar onweêrsvlagen;
 Hier wordt de vreë door vreugd gekust.
 Minister zijnde, moest ik straffen,
 En ik gevoelde steeds verdriet.
 Nu kan ik vrijheid hem verschaffen:
 Die vreugd schonk mij het Rijksambt niet.

CORBÉ.

Mij dunkt, al heb ik wat gedronken,
 Thans staat mijn huwlijk dulvels slecht,

Mijn

Mijn goed vertrouwen, hen geschonken,
 Heeft tot hun heil de grond gelegd.
 Daarvoor zal ik zijn goud behouën,
 Misleidde mij de liefde hier;
 'k Zal tót haar spijt een ander trouwen:
 Want dus bedot men geen Cipier.

DE RENNEVILLE.

ô Schoon geslacht! als uwe liefde
 't geluk verzekert van een vriend,
 Als uw schoon oog elks harte griede,
 En uwen geest het lot verwint,
 Dan zwicht steeds elk voor uwe oogen,
 En ieder biedt zijn' gade aan.
 Dewijl Natuur, al haar vermogen
 Aan eene vrouw heeft afgegaan.

CLAIRINE, tegen de aanschouwers.

Indien ons werk u kon bekoren;
 Dan zijn wij op het hoogst voldaan.
 Maar onze arbeid is verloren;
 Zien wij u koel deez' zaal ontgaan.
 Bedilzucht kan *Clairine* hoonen;
 Maar heeft zij slechts uw hart geraakt,
 En wilt gij haar bescherming toonen,
 Dan toch is haar triumpf volmaakt.

E I N D E.

De door de wet bepaalde Exemplaren zyn behoorlijk
afgeleverd.

THE STATE OF NEW YORK

IN SENATE

JANUARY 18, 1880

REPORT

OF THE

COMMISSIONERS OF THE LAND OFFICE

IN ANSWER TO A RESOLUTION PASSED

BY THE SENATE, MARCH 18, 1879

ALBANY:

WHEAT, BRADY & COMPANY, PRINTERS,

1880.

